

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 85 0 П 044412 18 Рев
Бања Лука, 15.11.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Л.Ч. из Ј. општина Д., кога заступа пуномоћник Н. Б., адвокат из Б., против тужених ЈП „А. РС“ Б. Л., кога заступа пуномоћник Б. С., адвокат из Б. Л. и „И. И.“ а.д. Л., кога заступа пуномоћник Ј. Т., адвокат из Б.Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији и допуни ревизије туженог ЈП „А. РС“ Б. Л. и ревизији туженог „И. И.“ а.д. Л. против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 044412 16 Гж од 17.01.2017. године, на сједници одржаној дана 15.11.2018. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизије се усвајају, пресуда Окружног суда у Добоју број 85 0 П 044412 16 Гж од 17.01.2017. године се укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 044412 14 П од 18.08.2016. године тужени ЈП „А. РС“ Б. Л. (у даљем тексту: првотужени) и „И. И.“ а.д. Л. (у даљем тексту: друготужени) су обавезани да тужитељу солидарно, на име накнаде штете, исплате и то: на име измакле добити због немогућности обрађивања пољопривредног земљишта означеног као к.ч. број ... „Г. Л.“, њива 4. класе, површине 9.166 м², из пл. број ... к.о. Ј., за период 2011. до 2015. године, износ од 6.306,44 КМ; за вриједност посјечених стабала на парцелама к.ч. ... и к.ч. ..., из пл. ... к.о. Ј., износ од 8.419,55 КМ; због умањења имовине и настале штете усљед немогућности успостављања ранијег стања, бесправно заузетог земљишта у сврху изградње аутопута Б. Л.-Д., означеног као к.ч. ... „Г. Л.“, њива 4. класе, површине 9166 м², износ од 36.664,00 КМ, те за к.ч. број ... „Г. Л.“, шума 4. класе површине 462 м² и к.ч. ..., „Г. Л.“ шума 2. класе, површине 3480 м², уписане у пл. број ... к.о. Ј., износ од 11.826,00 КМ, све са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Тужени су солидарно обавезани да тужитељу надокнаде трошкове поступка у износу од 6.610,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 044412 16 Гж од 17.01.2017. године жалбе тужених су одбијене и првостепена пресуда је потврђена.

Изјављеном ревизијом и допуном ревизије, којом се допуњавају наводи ревизије па се иста сматра њеним саставним дијелом, другостепену пресуду побија првотужени због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија и друготужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са

приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговори на ревизије нису достављени.

Ревизије су основане.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се тужени солидарно обавезу да му надокнаде штету и то, на име измакле добити због немогућности обрађивања парцеле број к.ч. ... уписане у пл. ... к.о. Ј., за период од 2011. године па до 2015. године, у износу од 3.306,44 КМ и на име накнаде штете за посјечена стабла на парцелама к.ч. ... и к.ч. ..., уписаним у пл. ... к.о. Ј. у износу од 8.419,55 КМ, као и да се тужени обавезу да му предају у посјед бесправно заузето земљиште, парцеле к.ч. ..., ... и ..., уписане у п.л. бр. ... к.о. Ј., или ако то није могуће да му исплате тржишну цијену бесправно заузетог земљишта и то за к.ч. ... износ од 36.334,00 КМ, а за к.ч. ... и к.ч. ... укупан износ од 11.826,00 КМ.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном постуку првостепени суд је утврдио: да је рјешењем Управе, Подручна јединица Д. (у даљем тексту: ..., ПЈ Д.) бр. ... од 04.06.2009. године усвојен приједлог Р.С. да се ради изградње аутопута Б.Л. - Д., експропришу некретнине означене као к.ч. бр. ..., ..., ..., ..., уписане у пл.бр. ... к.о. Ј., као посјед тужитеља са 1/1, којима по старом премјеру одговарају парцеле означене као к.ч. бр. ..., ..., ... и ..., уписане у зк.ул. бр. ... к.о. Ј., као сувласништво тужитеља са 2/5; да је Управа, ПЈ Д., на основу пријаве за цијепане парцела донио рјешење бр. ... од 05.06.2009. године којим су извршене промјене у пл.бр. ... к.о. Ј., тако да су парцеле к.ч. бр. ..., ... и ..., уписане у пл.бр. к.о. Ј., као посјед тужитеља са 1/1, поцјепане на парцеле означене као к.ч. бр. ..., ..., ..., ..., ..., ... и ..., које су и даље остале уписане у пл.бр. ... к.о. Ј., као посјед тужитеља са 1/1; да је пред ..., ПЈ Д., према записнику бр. ... од 14.07.2009. године, постигнут споразум да се од стране корисника експропријације Р.С. тужитељу за означене експроприсане некретнине, као стварном власнику, на име накнаде за експроприсано земљиште исплати износ од 61.949,08 КМ и да је та уплата извршена дана 18.09.2009. године; да је рјешењем Управе, ПЈ Д., бр. ... од 04.06.2009. године усвојен приједлог Р. С. да се ради изградње аутопута Б. Л. - Д. експропришу некретнине означене као к.ч.бр. ..., уписане по новом премјеру у п.л.бр. Ј., као посјед тужитеља са 1/1, којима по старом премјеру одговарају парцеле означене као к.ч.бр. ..., уписане у зк.ул.бр. ... к.о. Ј., као сувласништво тужитеља са 2/5; да је пред Управом, ПЈ Д., према записнику бр. ... од 22.07.2009. године постигнут је споразум да се од стране корисника експропријације Р. С., тужитељу, као стварном власнику, за означене експроприсане некретнине, на име накнаде за експроприсано земљиште исплати износ од 11.982,00 КМ и да је та уплата извршена дана 02.10.2009. године; да је Министарство, под бр.... од 12.12.2012. године, издало првотуженом локацијске услове, као инвеститору, за изградњу трасе аутопута Б. Л.-Д., која пролази кроз територије општине Л., П., Д.1. и Д., на земљишту које је утврђено планом парцелације и урбанистичко-техничким условима; да је Министарство, рјешењем бр. ... од 19.10.2012. године првотуженом, као инвеститору, издало одобрење за извођење припремних и других радова који су обухваћени идејним пројектом за изградњу аутопута Б. Л.-Д., на дионици П.-Д. (Ј.), на земљишту утврђеном издатим локацијским условима, које рјешење је допуњавано, допунским рјешењима Министарства бр. ... од 30.01.2013. године, бр. ... од 08.07.2013. године и бр. ... од 18.11.2013. године, којима је првотуженом, као инвеститору, издато одобрење за извођење припремних и других радова за изградњу аутопута Б.Л.-Д. и на земљишту на

коме су накнадно ријешени имовинско-правни односи на подручју општина П., Д.1. и Д., између осталих и у к.о. Ј., на некретнинама тужитеља; да се тужитељ захтјевом од 20.12.2013. године, на прописаном обрасцу за подношење притужби правних и физичких лица издатом од стране друготуженог, истом обратио наводећи да је од стране инвеститора и извођача радова за потребе изградње аутопута Б. Л.-Д., у к.о. Ј. од стране истих, у прољеће 2011. године дошло до бесправног уласка у посјед и незаконитог заузимања земљишта означеног као к.ч. бр. ..., ..., ..., ... и ..., уписане у пл.бр. ... к.о. Ј., као посјед тужитеља са 1/1; да је истим захтјевом тужитељ тражио да се споразумно утврди износ настале штете и одмах покрене код Управе, ПЈ Д., поступак за експропријацију овог заузетог земљишта у површини од 13108 м²; да је друготужени тужитељу доставио одговор бр., у којем је наведено да су парцеле бр. ..., ... и ..., већ једним дијелом у експропријацији и да је процес додатне експропријације у току, тако да ће преостали спорни дио бити ријешен; да је друготужени дописом бр. ... од 28.08.2013. године обавијестио Надзорни орган и инвеститора (првотуженог) да не може наставити са радовима на подручју трасе аутопута на позицији, израде регулације Ф. између профила П 2665 - П 2567 због нерјешене експропријације са молбом за даљње инструкције и рјешавање експропријације; да су тужени дана 24.08.2012. године, након што је инвеститор објавио позив за извођење радова описаних као Израда изведбеног пројекта и изградња аутопута Б. Л.-Д., дионица П.-Д., закључили уговорни споразум о извођењу ових радова; да су, према подацима из налаза вјештака геометра Р. М., парцеле к.ч. број ..., површине 9166 м², к.ч. број ..., површине 462 м² и к.ч. ..., површине 3480 м², уписане у п.л. број ..., као посјед тужитеља са 1/1; да исте по старом премјеру одговарају парцелама к.ч. број ..., ... и ..., које су уписане у зк.ул. ... к.о. Ј., у сувласништву тужитеља са 2/5 дијела; да према подацима из налаза вјештака пољопривредне струке Ј. Н. изгубљена добит на парцели к.ч. ..., у односу на пољопривредне културе пшеницу, кукуруз и кромпир, које се уобичајено гаје на том подручју, за период 2011. до 2015. године износи 6.306,44 КМ; да није могуће вратити у првобитно стање земљиште на потезу новог корита ријеке Ф. (преко парцела к.ч. ..., ... и ...), површине 3306 м², те земљиште између новог корита и ауто пута (дијелови к.ч. ... и ...), површине 5568 м²; да се ради о земљишту које је грађевинским радовима, дјеловањем тешких грађевинских машина потпуно уништено за пољопривредну производњу; да је дио земљишта претворен у ријечно корито, док је на преосталој површини уништен површински плодносни слој земљишта; да је дио земљишта површине 4234 м² између новог корита и међе са к.ч. ... запуштен, необрађен и зарастао у вишегодишње корове, те да тај дио земљишта нема приступни пут; да тржишна цијена парцеле к.ч. ... износи 36.664,00 КМ, а парцела к.ч. ... и ... укупно износи 11.826,00 КМ; да према налазу вјештака шумарске струке С. Л. нема показатеља о квалитету шуме која је била на к.ч. ... и ..., те да када се као показатељ узме залиха дрвних сортимената у к.о. Ј. и к.о. К. вриједност посјечене дрвне масе (храста) износи 8.419,55 КМ.

На темељу тих чињеница, првостепени суд је утврдио да су тужени својим радњама заузели предметно земљиште (које се налази уз земљиште тужитеља које је било предмет експропријације), извршили потпуну промјену стања тог земљишта и прилагодили стање земљишта својим потребама, тако што је прокопано ново корито за ријеку Ф., а затрпано старо, посјечена шума и фактички наведене парцеле просјечене, усљед чега су и са једне и са друге стране просјеченог корита ријеке Ф., остали дијелови наведених парцела. Налазећи да је такво поступање тужених без правног основа, односно без проведене експропријације и сагласности тужитеља, те да тужени и даље те некретнине тужитеља бесправно држе у свом посједу, закључио је да су тужени сагласно одредби члана 154. став 1. Закона о облигационим односима ("Службени лист

СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО) одговорни за штету која је наведеним радњама за тужитеља настала. Првостепени суд је прихватио налазе вјештака, као стручне и објективне, као и исказ тужитеља, па је на тај начин утврдио висину причињене штете. Како је захтјев тужитеља усклађен са наведеним налазима, првостепени суд је у цјелости захтјев тужитеља усвојио.

Одлучујући о жалбама тужених, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда па је изјављене жалбе одбио и првостепену пресуду потврдио.

Ревизионим наводима тужених се основано истиче да је побијана пресуда заснована на повреди одредаба парничног поступка, односно да не садржи разлоге о жалбеним наводима, који су од утицаја на истакнути тужбени захтјев, нити садржи разлоге о свим релевантним чињеницама.

Према садржају рјешења од 04.06.2009. године, којима су за потребе изградње аутопута Б. Л.-Д. експроприсане некретнине у власништву тужитеља, у том поступку експропријације тужитељ је ставио захтјев за експропријацију преосталог дијела земљишта (за које се тражи накнада штете у предметној парници), па је у тачки б. диспозитива рјешења одређено да ће се допунским рјешењем одлучити о експропријацији преосталог дијела земљишта, сагласно одредби члана 11. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 112/06, 37/07 и 110/08). Друготужени је у жалбеним наводима истицао да је ставио приједлог за прекид поступка у предметној парници до окончања претходног поступка - експропријације преосталог дијела земљишта, које наводе понавља у ревизији, позивајући се, у прилог навода о основаности тог приједлога, на Одлуку Владе Републике Српске (која је донесена дана 01.12.2016. године након закључења главне расправе у предметној парници), којом је, између осталог, утврђен општи интерес за експропријацију парцела које су предмет расправљања у овој парници (на коју се у ревизији позива и првотужени). Овим жалбеним наводима другостепени суд се није бавио, односно другостепена пресуда нема разлоге о томе да ли експропријација преосталог дијела земљишта представља претходно питање и да ли је од утицаја на основаност захтјев тужитеља у овој парници.

Побијана пресуда не садржи ни разлоге о значају жалбених навода тужених, да је према налазу вјештака геометра тужитељ сувласник, а не искључиви власник предметних некретнина, односно о томе да првостепени суд није образложио чиме се руководио када је тужитеља третирао као искључивог власника ових некретнина.

Поред тога, ревизионим наводима оба тужена се са правом истиче, да парцела к.ч. ..., површине 9166 м², која је предмет тужбеног захтјева и за коју је због њеног бесправног заузимања тужитељу досуђен износ од 36.664,00 КМ, није била предмет вјештачења од стране вјештака геометра, нити вјештака пољопривредне струке, па је за исту остало неутврђено у чијем је власништву или сувласништву, гдје се налази, те је остала неутврђена њена тржишна вриједност (јер је у доказном поступку поведеном вјештачењу тржишна вриједност утврђена за парцеле к.ч. бр. ..., ... и ...), па тиме побијана пресуда не садржи разлоге о наведеном.

Побијана пресуда нема одговоре ни на жалбене наводе, у односу на период за који је досуђена изгубљена добит због немогућности обрађивања, којима тужени

истичу да радови на изградњи аутопута нису почели 2011. године. У овом дијелу другостепени суд се не изјашњава ни о томе да из исказа тужитеља произлази да од 1992. године не живи на овом подручју, већ у С. Б., па да је упитно само постојање изгубљене добити односно обрађивање предметног земљишта у периоду прије 2011. године (према рјешењима о експропријацији отац тужитеља, са којим тужитељ наводи да је обрађивао земљу, је умро 1997. године), нити се изјашњава о томе да је досуђена накнада за изгубљену добит по основу приноса кукуруза, пшенице и кромпира (док се тужитељ изјашњавао о узгајању кромпира и купуса), те досуђеној накнади за посјечена стабла хроста (док се тужитељ изјашњавао о хрстовој и грабовој шуми).

Другостепени суд се не изјашњава ни о наводима жалбе првотуженог да није заузета цјелокупна површина предметних парцела, нити о наводима друготуженог да је радове изводио на основу урбанистичко техничке документације, а не бесправно, нити о жалбеним наводима првотуженог којима се истиче да није могуће поставити тужбени захтјев на начин како је тужитељ коначно опредјелио захтјев у овој парници.

Произлази, да је другостепена пресуда донесена уз повреду одредаба члана 8, 191. став 4. и 231. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), у вези са чланом 209. истог закона, јер изведени докази нису доведени у међусобну везу, а нити садржи одговоре на жалбене наводе и разлоге о одлучним чињеницама, што је свакако утицало на правилност и законитост исте.

Сагласно томе, примјеном одредбе члана 249. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић